

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 10. Quid sit Ecclesia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

exiunt ... sed etiam si occasiones desint, cum intus videntur, ab illa invisibili charitatis compage separati sunt. Unde Joannes dicit: Ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis: nam si fuissent ex nobis, mansissent utique nobiscum. Ergo ex S. Augustino, hæretici occulti non sunt in Ecclesia, sed solum videntur esse in Ecclesia. Et ratio Doctoris est, quia occulti hæretici non sunt ex Ecclesia, quod probat ex verbis Joannis Apostoli.

R. Doctorem hic intelligere modum essendi intus, non qualemcumque, sed qui solis bonis convenire potest, nempe modum essendi intus per internum & spiritale charitatis vinculum, quo boni inter se colligati, corpus Christi, quod est Ecclesia, constituunt; unde sic sunt in Ecclesia, ut sint ipsum corpus Ecclesiae, & sic sunt in domo Dei, ut sint ipsa domus Dei. Occulti autem hæretici non sic sunt intus; cum fraternæ charitatis inimici sint, adeoque separati ab illa invisibili charitatis compage, vi cuius boni sunt unum Christi corpus, una domus Dei, una Ecclesia, quæ quia ex solis bonis constituunt, de illa dictum est, quod sit columba unica, pudica & casta sponsa sine macula & ruga, hortus conclusus, fons signatus, paradisus cum fructu pomorum, &c. quod non intelligitur nisi in bonis & sanctis & iustis, ut ait S. Doctor lib. 6. de bapt. c. 3.

Occulti igitur hæretici non sunt intus, sicut sunt boni, sed solum videntur esse quia fraternam, à qua animo & voluntate alieni sunt, charitatem simulant, quandiu desunt occasiones illam impunè violandi: unde tandiu videntur pertinere ad illam invisibilem charitatis compagem, qua boni eadem sacramenta participant, & eadem christianam fidem exterius profitentes, unam Christi Ecclesiam componant. Quamvis autem occulti hæretici non sint intus in hoc sensu, in aliquo alio vero sunt, ut apparet ex eo quod, ut ait S. Doctor, inventis occasionibus, in apertum schisma prorumpunt, & prorumpendo foras exeunt; non possent autem foras exire per apertum schisma, nisi ante apertum schisma intus essent.

Obj. 2. eundem tract. 3. in epist. Joan. ubi sic loquitur: Omnes hæretici, omnes schismatici ex nobis exierunt, id est, ex Ecclesia exeunt: sed non exierunt, si ex nobis essent. Antequam exirent ergo, non erant ex nobis. R. S. Doctorem ibidem expresse asserere, quod occulti hæretici sint in Ecclesia: sic enim prosequitur: Si antequam exirent, non erant ex nobis; multi intus sunt, non exierunt, & tamen antichristi sunt. Audeamus hoc dicere: Ut quid? nisi ut unusquisque, cum intus est, non sit antichristus.

Cum ergo S. Doctor dicat occultos hæreticos non esse ex nobis, tantum vult eos non esse in corpore Ecclesiae ut patres ipsum constituentes, & solum in eo esse ad eum prope modum, quo mali humores sunt in corpore humano: sic enim ibidem ait: Qui sunt intus (hæretici occulti) certe sunt in corpore Domini nostri Jesu Christi ... Sic sunt in corpore Christi, quomodo humores mali ... Dicit, quando eos evomit atque propicit corpus: Ex me exierunt humores isti, sed non erant ex me. Quid est, Non erant ex me? Non de carne mea præcisi sunt, sed pectus mihi premebant, cum inessent. Et inferius: De voluntate sua unusquisque aut antichristus, aut in Christo est; aut in membris sumus, aut in humoribus malis. Qui se in melius commutat, in corpore membrum est, qui autem in malitia permanet, humor malus est: & quando exierit, revelabuntur qui premebantur.

Dices. Saltem negat hic S. Augustinus, occultos hæreticos esse membra Ecclesiae in ullo vero sensu. R. neg. Nam S. Augustinus hic tantum negat occultos hæreticos esse membra componentia: loquitur enim hic non de membris quibuscumque, sed solum de componentibus & constituentibus corpus Ecclesiae, ut patet ex his verbis, quæ ibidem leguntur: Qui non est Christo contrarius, in corpore ipsius hæret (hoc est, permanet,) & membrum computatur. Nunquam sibi sunt membra contraria: corporis integritas universis membris constat. Negat autem S. Doctor occultos hæ-

reticos esse in corpore Ecclesiae ut membra componentia, quia corpus Ecclesiae est corpus vivum, quod proinde non nisi membris vivis constare potest. Porro occulti hæretici non sunt membra viva, sed mortua & arida.

Dices. Juxta S. Augustinum, occulti hæretici in corpore Ecclesiae tantum sunt, ut humores mali. R. neg. Nam S. Augustinus dicit quidem occultos hæreticos esse in corpore Ecclesiae ut humores malos, at non dicit esse tantum ut humores malos. Juxta S. Doctorem, occulti hæretici (idem de aliis peccatoribus quibuscumque) sunt in Ecclesia, 1. ut palea in arca, frumento permixta, à frumento per ventilabrum separanda, & in ignem projicienda. 2. Ut vasa lignea & fictilia in magna domo, ad usus inglorios destinata. 3. Ut humores mali in corpore humano, quibus corpus humanum premitur, quibusque vomitis sublevatur. 3. Ut membra purè adhaerentia; nam juxta S. Doctorem, mali, quandiu eadem sacramenta participant, & eandem fidem profitentur cum bonis corpus Ecclesiae constituentibus, tandiu cum illis unitatem habent corporalem, atque ita tandiu adherent corpori Ecclesiae; & sic adherent, ut possint esse moralia illius organa, & sint quandoque, ut patet v.g. ex Parochis, vel Episcopis, qui occultè hæretici sunt, aut aliter mali. Unde juxta S. Doctorem, mali possunt esse, & quandoque sunt instrumenta conjuncta corporis Ecclesiae. Instrumentum autem conjunctum corporis non potest non esse illius membrum, in aliquo vero sensu. Ergo juxta S. Doctorem, mali per sacramentorum communionem & fidei christianæ professionem corporaliter uniti cum bonis corpus Ecclesiae componentibus, sunt in aliquo verò sensu membra corporis Ecclesiae. Non sunt autem membra componentia: superest igitur, ut sint membra purè adhaerentia.

Obj. 3. Hæretici non sunt christiani. Ergo, &c. R. dist. ant. Hæretici manifesti non sunt christiani, C. ant. Hæretici occulti, N. ant. Nam nomen Christiani nomen est professionis: Christianus enim dicitur, qui veram Christi fidem profitemur: quod si corde non tenet, quod profitemur ore, malus christianus est, sed tamen christianus. Occulti igitur hæretici christiani sunt, quamvis mali christiani: unde in Ecclesia, & in aliquo vero sensu, de Ecclesia esse possunt, & sunt.

ARTICULUS X.

Quid sit Ecclesia.

RESPONSIO.

Ecclesia sufficienter describitur, Cætus hominum inter se conjunctorum ejusdem fidei christianæ professione, & eorundem sacramentorum communione, sub regimine legitimorum pastorum, & præsertim unius in terris Vicarii Christi Pontificis Romani.

Prob. Nam 1. hac descriptione includuntur omnes qui sunt in Ecclesia, & excluduntur omnes qui in Ecclesia non sunt. 2. Hac descriptio convenit soli Ecclesiae, eamque ab omni alia societate discernit. 3. Ex hac descriptione Ecclesia non potest non esse visibilis: nam si hoc ipso quod quis christianam fidem profitemur, & sacramenta participat sub regimine Romani Pontificis, vel, si vis sub regimine pastorum subditorum Romano Pontifici, hoc ipso, inquam, is est in Ecclesia, & de Ecclesia, vel ut membrum vivum, vel ut membrum mortuum seu, quod eodem redit, vel ut membrum mortuum, vel ut membrum adhaerens; Ecclesia tam sensibilis est & palpabilis, quam Imperium Romanum & Regnum Galliae. Ergo, &c.

Exponitur jam hæc descriptio. Ecclesia igitur dicitur, 1. Cætus hominum inter se conjunctorum: nam Ecclesia Christi est multitudo una, unus populus, corpus unum, morale scilicet & politicum, proinde resultat ex morali conjunctione multorum hominum inter se. Dicitur 2. Ejusdem fidei professio-

fessione; & per hoc excluduntur ab Ecclesia infideles omnes, qui nunquam in ea fuerunt, ut Judæi, Mahumetani, & Pagani, item manifesti hæretici, & apostatæ. Dicitur 3. Communionem eorum sacramentorum; & per hoc excluduntur ab Ecclesia catechumeni & excommunicati publicè ac nominatim: hi enim à sacramentorum participatione repulsi sunt, illi verò ad eam nondum admissi. Dicitur 4. Sub regimine legitimorum pastorum; & per hoc excluduntur ab Ecclesia schismatici, qui quidem veram fidem profitentur, & vera sacramenta participant, sed non subijciuntur legitimæ authoritati; unde non in Ecclesia, sed extra Ecclesiam veram fidem profitentur, & vera sacramenta participant.

Obi. Supposita hac descriptione Ecclesiæ ut bona, 1. homo non baptizatus potest esse in Ecclesia. 2. Excommunicatus, qui nimirum excommunicationem ipso facto incurrit, nec publicè ac nominatim denunciatus est, manet in Ecclesia. 3. Excommunicatus publicè ac nominatim, & manifestus hæreticus, possunt esse de Ecclesia. 4. Possunt etiam esse de Ecclesia Judæi, Mahumetani, & Pagani.

R. ad 1. hominem non baptizatum, de quo non constat quod non sit baptizatus, si fidem christianam profiteatur, & sacramenta participet cum debita subjectione ad prælatos Ecclesiæ, verè esse in Ecclesia, & de Ecclesia. Quod probatur ex Innocentio III. c. *Apostolicam*, extra de presbytero non baptizato; ubi interrogatur, qui sine unda baptismatis extremum diem clauserat, sic respondet, illum, quia in sanctæ Matris Ecclesiæ fide, & christiani nominis confessione perseveravit, ab originali peccato solutum, & celestis patriæ gaudium esse adeptum, asserimus incunctanter. Et in fine: *In Ecclesia tua iuges præces, hostiasque Deo offerri jubas pro presbytero memorato.* Ergo presbyter ille non baptizatus, in Ecclesia vixerat & decesserat: nemo enim salvari potest extra Ecclesiam, neque pro iis qui extra Ecclesiam moriuntur offerri possunt præces & hostiæ. Ergo, &c.

R. ad 2. eum, qui excommunicatione ipso facto incurrit, quandiu non denunciatur excommunicatus, esse in Ecclesia & de Ecclesia. Quod patet ex eo quod validè exerceat actus, ad quos iurisdic-tio requiritur, & quos proinde non posset validè exercere, si non esset in Ecclesia & de Ecclesia; nam qui extra Ecclesiam sunt, nullam in ea authoritatem & iurisdictionem habere possunt, ut probatum est. Excommunicatus igitur, sed non denunciatus, sicut ecclesiasticam iurisdictionem retinet de facto, non de jure: ita de facto, non de jure, in Ecclesia & de Ecclesia esse perseverat.

At inquit. Quem ergo in excommunicato non denunciato effectum habebit hæc excommunicandi formula, quæ habetur II. q. 3. *Canonica instituta, & sanctorum Patrum exempla sequentes, Ecclesiarum Dei violatores, auctoritate Dei & iudicio sancti Spiritus, à gremio sanctæ matris Ecclesiæ, & à consortio totius christianitatis eliminamus, quoadusque respiciant, & Ecclesiæ Dei satisfaciant.* *R. breviter,* hanc excommunicandi formulam privare excommunicatos non denunciatos, jure manendi in Ecclesia, & sacramenta participandi cum fidelibus, imò & cum illis etiam in civilibus præter casus exceptos communicandi.

R. ad 3. Hæreticum in uno loco manifestum, si alio in loco in quo ignotus est fidem catholicam profiteatur, & participet sacramenta sub regimine legitimorum pastorum, hoc ipso fore in Ecclesia. Idem planè dicendum de homine nominatim excommunicato in uno loco, si in alio in quo notus non est, similiter profiteatur catholicam fidem, &c. tunc enim in uno loco præcisus ab Ecclesia per sententiam excommunicationis, in alio iterum unitur Ecclesiæ per christianæ fidei professionem, & sacramentorum participationem, &c. & per hanc unionem iterum restituitur in Ecclesiam facto, non jure: non enim jure potest esse in Ecclesia, nisi à sententia excommunicationis absol-vatur: unde sententia excommunicationis in eum la-

Simonnet Theol. Tom. II.

ta in eum, quandiu non absolvitur, primum suum semper sortitur effectum.

R. ad 4. idem quod ad 3. *At inquit.* Si ita est, Ecclesia dici poterit cætus hypocritarum, paganorum, Turcarum, &c. *R. neg.* Nam ejusmodi homines si sunt in Ecclesia, in ea valdè pauci sunt. 2. In Ecclesia semper magno numero sunt homines verè fideles, pii, sancti, & electi, à quibus denominanda est: cum denominatio sumenda sit à meliori parte, quando notabilis est. Denique dici potest, ad mentem S. Augustini, Judæos, paganos, &c. si qui sunt in Ecclesia propter fidei christianæ professionem, & communionem sacramentorum, &c. pertinere ad Ecclesiam in obliquo tantum, seu ut partes purè adherentes. Ex ejusmodi autem non aliter pertinentibus ad Ecclesiam, Ecclesia denominari non debet, sed ex solis iustis, qui ad eam pertinent in recto, & partes ipsam constituentes in esse corporis Christi, adeoque in esse verè Ecclesiæ. Pro quo

Nota. Ecclesia, ad mentem S. Doctoris, rectissimè describi potest, Cætus iustorum, per internum fidei, spei & charitatis vinculum connexorum spiritaliter, atque insuper inter se & cum malis per christianæ fidei professionem & eorumdem sacramentorum participationem, sub legitimorum pastorum regimine corporaliter colligatorum. At pessimè sic describeretur. Cætus malorum inter se & cum iustis, per christianæ fidei professionem, & participationem eorumdem sacramentorum, sub legitimorum pastorum regimine corporaliter conjunctorum.

Ratio evidens est: quia Ecclesiæ, secundo modo descriptæ, male convenirent ea omnia, quæ de illa passim dicuntur in Scripturis, ut quod sit corpus Christi, domus Dei, columba unica, pudica & casta, sponsa sine macula & ruga, hortus conclusus, paradisus cum fructu pomorum; ut etiam illud Cant. c. 2. *Sicut lilium inter spinas; sic amica mea inter filias;* & illud c. 4. *Tota pulchra es, amica mea, & macula non est in te, &c.* B contra verò hæc omnia Ecclesiæ, primo modo descriptæ, bene conveniunt.

DISPUTATIO VI.

De Ecclesiæ visibilitate, perpetuitate, & indefectibilitate à vera fide.

ARTICULUS I.

Utrum Ecclesia sit visibilis.

Ecclēsiā esse visibilem negat Lutherus lib. de abroganda Missa parte 1. ubi sic loquitur: *Quis Ecclesiam nobis monstrabit? cum sit occulta in spiritu, & solum credatur: credo Ecclesiam sanctam.* Idem negat Calvinus lib. 4. institut. c. 1. §. 7. *Nobis, inquit, invisibilem, solius Dei oculis conspicuam Ecclesiam (eam scilicet, quæ revera est coram Deo Ecclesia) credere necesse est.* Magdeburgenses cent. 1. lib. 1. cap. 4. duplicem fingunt Ecclesiam, unam falsam, & alteram veram. Falsam dicunt esse cætum numerosissimum; & veram, cætum plerumque exiguum, quia ad hanc illi soli pertinent, qui intrant per angustam portam, hoc est, qui veram pietatem colunt, adeoque Ecclesiam invisibilem constituunt. In hac autem duplici Ecclesiæ, quarum una vera est & invisibilis, distinctione, Magdeburgensibus prævit Calvinus loco citato. Sed contra novatores illos omnes cum omnibus catholicis sit

RESPONSIO.

Vera Christi Ecclesia visibilis est.
Prob. 1. ex Script. Nam legitur Act. c. 20. *Attendite vobis & universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo.* Et 1. ad Timoth. c. 3. *Hæc tibi scribo... ut scias quomodo oporteat te in domo Dei conversari,*

L. 2. que